

Minimumloon

Voor het **Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies** analyseert Salverda het Nederlands minimumloon en stelt dat het gedeeltelijk minimumloon voor jongeren in Nederland lager is dan in andere Europese landen. In Nederland verdient een vijftienjarige slechts dertig procent van het volwassen minimumloon; Griekenland komt op de een na laagste plaats met 54 procent van het minimumloon. Daarnaast zijn zeventig procent van de minimumloonbanen parttime-banen en nemen parttimers een steeds groter deel van de beroepsbevolking in, van 23 procent in 1983 tot 45 procent in 2006. Omdat veel werknemers het minimumloon ontvangen via een parttimebaan bepleit Salverda dat het niet verder moet dalen. Ten opzichte van 1970 is de koopkracht van het minimumloon voor alle werknemers 28 procent.

Salverda, W. (2009) *The Dutch minimum wage. A radical reduction shifts the main focus to part-time jobs*. AIAS werkdokument nr 09-71. Amsterdam: AIAS.

Onderwijs

Voor het **Centraal Planbureau** onderzoeken Van Elk *et al.* het effect van selectie van leerlingen naar verschillende schooltypen in het middelbaar onderwijs op de deelname aan en het afronden van het hoger onderwijs. De bestaande mogelijkheid van gecombineerde eerste en tweede klassen voor mavo-havo-vwo stelt de auteurs in staat het effect van de vroege selectie te onderzoeken. De auteurs vinden dat vroege selectie een negatief effect heeft op de deelname aan hoger onderwijs van mavoleerlingen: het verlaagt de kans op inschrijven en afronden van hoger onderwijs met vier procent. Leerlingen met havo- of vwo-advies blijven geen negatieve consequenties te ondervinden van mavo-leerlingen in de eerste twee jaar.

Elk, R. van, M. van der Steeg en D. Webbink (2009) *The effect of early tracking on participation in higher education*. CPB document nr 182. Den Haag: CPB.

Architecten

Uit onderzoek van **Regioplan Beleidsonderzoek** blijkt dat twee derde van de Nederlandse architectenbureaus in het eerste kwartaal van 2009 te maken heeft gehad met een sterke daling van het aantal offerteaanvragen, het aantal orders en de omzet ten opzichte van begin 2008. Dalingen variëren van ongeveer veertig tot vijftig procent. Uit het onderzoek blijkt tevens dat een derde van de architectenbureaus te maken heeft met een daling in het personeelsbestand van gemiddeld 38 procent. Financieringsproblemen rond nieuwe projecten, onzekerheid bij opdrachtgevers om te investeren in nieuwe projecten, en de stagnatie van de verkoop van woningen zijn de belangrijkste oorzaken van de daling van het aantal binnengekomen orders.

Regioplan (2009) *Architecten en de kredietcrisis. Onderzoek naar de gevolgen van de kredietcrisis voor de architectenbranche*. Regioplan rapport 1855. Amsterdam: Regioplan.

Multifunctionele landbouw

Voor het **LEI** analyseren Roest *et al.* de verschillende componenten van de omzet van multifunctionele agrarische bedrijven in 2007 die totaal 322 miljoen euro bedroeg. Het agrarische natuurbeheer, waarbij landbouwgrond omgezet wordt in natuur, levert de meeste omzet voor de sector, tachtig tot honderd miljoen euro. De boerderijverkoop met winkel levert 65 tot 75 miljoen euro op voor de sector. Daarna volgen de dagrecreatie, zorgboerderijen en verblijfsrecreatie met alle een omzet boven de dertig miljoen euro. Uit een enquête blijkt dat de multifunctionele landbouw het werkplezier van agrarische ondernemers vergroot en extra inkomsten oplevert voor de ondernemers.

Roest, A., K. Oltmer, G. Venema, J. Jager, L. Jeurissen, E. Gies, H. Schoorlemmer, V. Hendriks-Goossens, A. Dekking, J. Kamstra en A. Visser (2009) *Kijk op multifunctionele landbouw, omzet en impact*. Achtergronddocument. LEI rapport nr 2009-041. Wageningen: LEI.

Vervuiling

Voor het **National Bureau of Economic Research** onderzoekt Levinson het verband tussen internationale diensten en luchtvervuiling. Beide zaken zijn steeds vaker onderwerp van handelsovereenkomsten. De dienstensector veroorzaakt maar een beperkt gedeelte van de vervuiling; voor de vijf meest vervuilende stoffen veroorzaakt de dienstensector minder dan vier procent van de totale uitstoot. Levinson constateert dat de dienstensectoren die het meest vervuilend zijn, zoals telecommunicatie en juridische diensten, ook de sectoren zijn die het minst internationaal handelen.

Levinson, A. (2009) *Pollution and international trade in services*. NBER werkdokument nr 14936. Washington D.C.: NBER.

Misdaad

Voor het **Tilburg Law and Economic Centre** vergelijken Vollaard en Hamed de aangifedata van de Britse politie met data van de Britse misdadenquête. Meetfouten in de misdadencijfers van de Britse politie leiden tot een onderschatting van het effect van de hoeveelheid politie op gewelddadige misdaad. Bij de aangifedata van de politie leidt een stijging van de hoeveelheid politie met één procent tot een stijging van 0,49 procent in gewelddadige misdaad, terwijl bij de data van de misdadenquête een procent stijging leidt tot een daling van de gewelddadige misdaad van 0,81 procent. De onderliggende reden voor de onderschatting is de manier waarop de politie misdaden verwerkt, door bepaalde misdaden wel of niet op te nemen, en niet de bereidheid van het publiek om misdaden aan te geven.

Vollaard, B. en J. Hamed (2009) *The effect of police on recorded crime vs. the effect of police on victimisation of crime. Evidence for England and Wales*. TILEC Discussiedocument. Tilburg: TILEC.

Investeringsen

Voor het **UNI-MERIT** onderzoeken Filippov en Kalotay hoe de economische crisis sinds 2008 effect heeft gehad op investeringen in buitenlandse ondernemingen, met als doel om invloed uit te oefenen, in de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Investeringsen in buitenlandse ondernemingen daalden in 2008 wereldwijd met vijftien procent. In de nieuwste lidstaten van de EU zijn weinig dochterondernemingen van multinationals die zelf producten ontwerpen en produceren, terwijl dit soort dochterondernemingen minder effect ondervinden van de crisis. Deze lidstaten kunnen in deze tijd profiteren van hun lagere lonen en flexibele belastingssystemen om hun concurrentiepositie te verbeteren.

Filippov, S. en K. Kalotay (2009) *Foreign direct investment in times of global economic crisis: spotlight on New Europe*. UNI-MERIT werkdocumenten serie nr 1 2009-021. Maastricht: UNI-MERIT.

Luchthavens

Voor het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid** vergelijken Kolkman en Korteweg 24 Europese luchthavens om inzicht te krijgen in de concurrentiepositie van Schiphol. Door de huidige afname in vraag is de capaciteit van 450.000 vliegbewegingen per jaar voldoende. In de toekomst zal de concurrentiepositie van Schiphol afnemen aangezien het de komende jaren minder vrije capaciteit heeft dan concurrerende luchthavens. Schiphol probeert dit aan te pakken door niet hub-gerelateerde vluchten over te brengen naar regionale luchthavens zoals Lelystad en Eindhoven. Schiphol heeft echter een gunstige positie als vestigingsplaats omdat het in Europa de meeste ruimte biedt aan luchthavengerelateerde bedrijvigheid zoals logistiek en opslag.

Kolkman, J. en J. Korteweg (2009) *Internationale benchmark capaciteit luchthavens*. Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid. Den Haag: KiM.

Begrotingsbeleid

Beetsma *et al.* analyseren voor het **Centre for Economic Policy Research** de planning en implementatie van begrotingsbeleid in de landen van de Europese Unie. De auteurs constateren dat overheden bij de implementatie van begrotingsbeleid systematisch meer uitgeven dan gepland. De variabiliteit in de uitkomsten van het beleid wordt vooral veroorzaakt door het verschil tussen de geplande begrotingsverbetering en de gerealiseerde verbetering, veroorzaakt door te optimistische verwachtingen. De auteurs constateren ook dat de geplande beleidsveranderingen en het vasthouden aan de veranderingen positief gecorreleerd zijn met de sterkte van de nationale begrotingsinstituten. Sterke nationale begrotingsinstituten zijn afhankelijk van de mate van een strikt begrotingsmodel voor de middellange termijn of van strikte numerieke begrotingsregels die beleid permanent beperken.

Beetsma, R., M. Giuliodori en P. Wierts (2009) *Budgeting versus implementing fiscal policy in the EU*. CEPR discussiedocument nr 7285. Londen: CEPR.

Hypotheeken

Voor het **Tjalling C. Koopmans Research Institute** tonen Hassink en Van Leuvensteijn aan dat de verwachtingen van hypotheekverstrekkers voor het vroegtijdig aflossen van hypotheeken consequenties hebben voor de kosten van lenen. Hypotheekverstrekkers berekenen een opslag die afhankelijk is van de kans dat de klant vroegtijdig zijn hypotheek opzegt. Zo constateren de auteurs dat hypotheekverstrekkers huishoudens met een hypotheek-inkomensratio van onder de 2,75 een hogere kans toedichten van vroegtijdige aflossing en hun een hypotheekrente opleggen van 8,7 basispunten hoger ten opzichte van huishoudens met een hypotheek-inkomensratio van boven de 3,75.

Hassink, W. en M. van Leuvensteijn (2009) *The importance of income and housing wealth constraints for future residential mobility*. Discussiedocument serie nr 09-05. Utrecht: Tjalling C. Koopmans Research Institute.

Onzekerheid

Voor het **Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt** laten Borghans *et al.* zien dat mannen en vrouwen verschillend omgaan met risicoaversie en aversie tegen onzekerheid. Bij een risico ligt de kans op een bepaalde uitkomst vast, terwijl bij onzekerheid de kans op een bepaalde uitkomst onbekend is. De auteurs constateren dat vrouwen risicoaverser zijn dan mannen. Daarentegen eisen vrouwen in eerste instantie geen compensatie voor onzekerheid, in tegenstelling tot mannen; als de onzekerheid stijgt vragen mannen en vrouwen even veel extra compensatie. Psychologische eigenschappen, zoals ambitie, verklaren een deel van het verschil in risicoaversie, maar bieden geen verklaring voor de verschillen in aversie voor onzekerheid.

Borghans, L., B. Golsteyn, J. Heckman en H. Meijers (2009) *Gender differences in risk aversion and ambiguity aversion*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt document ROA-RM-2009/5. Maastricht: ROA.

Stabiliteit

Voor het **Tinbergen Instituut** onderzoeken Anufriev *et al.* of centrale banken economische stabiliteit kunnen vergroten bij heterogene verwachtingen door gebruik te maken van simpele renteregels zoals Taylor-regels. De auteurs constateren dat het stabiliserende effect afhangt van de sensitiviteit van economische agenten op verschillen in voorspellingen van de verschillende renteregels en de mate waarin een centrale bank agressief de rente aanpast naar aanleiding van inflatieveranderingen. Inflatiestijgingen stabiliseren als de centrale bank gebruikmaakt van een Taylor-regel die de rente meer dan stapsgewijs verhoogt.

Anufriev, M., T. Assenza, C. Hommes en D. Massaro (2009) *Interest rate rules and macroeconomic stability under heterogeneous expectations*. Tinbergen Instituut discussiedocument nr 2009-040/1. Amsterdam: Tinbergen.